

YÖNETMELİK

Cumhurbaşkanlığı (Diyanet İşleri Başkanlığı)'ndan:

KUR'AN-I KERİM BASIM VE YAYIM KRİTERLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; mushaflar, cüzler hâlindeki mushaflar, mealli mushaflar ile sesli, görüntülü ve elektronik ortamda hazırlanan mealli/mealsiz Kur'an-ı Kerimlerin basım ve yayım kriterleri ile bu kriterlere ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar tarafından mushaf, cüzler hâlindeki mushaf veya mealli mushaf olarak basılmak ve yayımlanmak ya da sesli, görüntülü ve elektronik ortamda mealli/mealsiz Kur'an-ı Kerim olarak yayımlanmak üzere hazırlanan eserleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 6 ncı maddesinin onuncu fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Ayet berkenar: Sayfa eni ölçüsü olarak en kısa Kur'an-ı Kerim suresinin; sayfa boyu ölçüsü olarak ise en uzun ayetinin esas alındığı sayfa düzenini,
- Basılı eser: Gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar tarafından mushaf, cüzler hâlindeki mushaf veya mealli mushaf olarak basılmak ve yayımlanmak üzere hazırlanarak mühürlenmesi için Mushafları İnceleme ve Kıraat Kuruluna başvuru eseri,
- Başkanlık: Diyanet İşleri Başkanlığını,
- Cüz: Mushaf-ı Şerif'in yirmi sayfalık bölümünü,
- Dijital eser: Gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar tarafından sesli, görüntülü ve elektronik ortamda mealli/mealsiz Kur'an-ı Kerim olarak yayımlanmak üzere hazırlanarak onaylanması için Mushafları İnceleme ve Kıraat Kuruluna başvuru eseri,
- Eser: Basılı ve dijital eseri,
- Forma/Tabaka: Mushaf-ı Şerif'in on altı sayfalık bölümünü,
- Hadr: Hızlı süratte Kur'an-ı Kerim okuma usulünü,
- Image Control sistemi: PDF/montaj görüntüsü ile basımı gerçekleştirilen forma/tabakanın taranmış görüntüsünü piksel olarak karşılaştıran cihazı/yazılımı,
- Karekodlu mushaf: İçerisinde yazılı meali bulunmamakla birlikte, QR kodunun okutulması suretiyle sesli meale veya tilavete ulaşılabilen Mushaf-ı Şerif'i,
- Kıraat: Kur'an-ı Kerim'in usulüne uygun şekilde okunması,

- i) Kırım: Baskı aşamasından sonra cüz veya formların ciltleme yapılmadan önce üst üste sayfalar hâline getirilmesini,
- j) Kurul: Diyanet İşleri Başkanlığı Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulunu,
- k) Meal: Arap harfleriyle yazılan orijinal nitelikteki Kur'an-ı Kerim'in diğer dillerdeki manasının yer aldığı metni,
- l) Mushaf/Mushaf-ı Şerif: Arap harfleriyle yazılan orijinal nitelikteki basılı Kur'an-ı Kerim'i,
- m) Mushaf hattı: Arapça karakterlerle yazılan mushaf yazısını,
- n) Mühür: Mushaf, cüzler hâlindeki mushaf ve mealli mushaf olarak basılmak ve yayımlanmak üzere yapılan başvurularda, inceleme aşamalarının tamamlanmasının ardından eserin basımı ve yayımının Kurul tarafından uygun bulunması işlemini,
- o) Onay: Sesli, görüntülü ve elektronik ortamda mealli/mealsiz Kur'an-ı Kerim olarak yayımlanmak üzere yapılan başvurularda, inceleme aşamalarının tamamlanmasının ardından eserin yayımlanmasının Kurul tarafından uygun bulunması işlemini,
- ö) Tahkik: Ağır süratte Kur'an-ı Kerim okuma usulünü,
- p) Tasdik numarası: İlk incelemesi tamamlanan basılı eserin son incelemesine geçilmeden önce, her boy mushaf için Kurul tarafından verilen ve eserin diğerlerinden ayrırt edilmesini sağlayan numarayı,
- r) Tedvir: Orta süratte Kur'an-ı Kerim okuma usulünü,
- s) Tilavet: Kur'an-ı Kerim'in usulüne uygun olarak seslendirilmesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kur'an-ı Kerim Basım ve Yayım Kriterleri

Basılı ve dijital eserler bakımından uyulacak esaslar

MADDE 5- (1) Basılı eserler, aşağıda belirtilen ölçülerden birinde hazırlanarak basılır ve yayımlanır:

Mushaf boyutu	En-boy ölçüsü (± 3)
Cep boy	10-14 cm
Küçük boy	13-18 cm
Hafız boy	14-20 cm
Orta boy	17-25 cm
Rahle boy	19-28 cm
Cami boy	23-34 cm
Teheccüd boy	Herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.

(2) Dijital eserleri hızlandırma ve yavaşlatma programlarında; hadr, tedvir ve tahkik usullerine dair ölçüler dikkate alınır.

(3) Basılı ve dijital eserlerde aşağıdaki nitelikler aranır:

a) Eserlerin sayfaları ayet berkenar, sayfa tutar ve on beş satırlı olur. Tarihi veya sanat değeri bulunan basılı eserlerin tıpkı basımlarında bu şartlar aranmaz.

b) Resm-i Osmani veya Aliyyül-Kari imlasıyla hazırlanan eserlerde zapt olarak geleneksel harekeleme sistemi aynen korunur.

c) Eserler; cüz sonları 20 ve katları, son sayfa numarası 604 olacak şekilde düzenlenir, İhlas, Felak ve Nas sureleriyle bitirilir.

ç) Besmele ve sure başlıkları mushaf hattının bulunduğu satıra uygun ve bu satırı dolduracak şekilde yazılır.

d) Sure başlığı; sayfa düzenine, hattın insicamına uygun ve iki satırı geçmeyecek şekilde düzenlenir.

e) Secavend işaretleri, ayetlerdeki harflerle karıştırılmaması amacıyla ilgili kelimenin sonuna daha küçük karakterle ve satır üstüne uygun bir şekilde yazılır.

f) Ayet gülleri mümkün mertebe satır başına gelmeyecek şekilde konulur.

g) Cüz, hizb ve secde gülleri çerçevenin dışına uygun şekilde konulur.

ğ) Harekeler, yanlış okumaya meydan vermemek için ilgili harfleri gösterecek şekilde yazılır.

h) Med ve kasr işaretleri ilgili harflerin altına gelecek şekilde yazılır.

ı) Mushaf hattının kelimesine bağlı edatlar imkân dâhilinde kelimelerden ayrılmaz.

i) Karşı sayfayı gösteren lafızlar, mealsiz eserlerde yazıldığı şekilde gelenek gereği aynen korunur.

j) Eserlerde sure ismi, cüz ve sayfa numarası çerçeve dışında uygun şekilde gösterilir.

k) Mealsiz eserlerde çerçeve içinde Türkçe karakter yer almaz.

l) İhlas, Felak ve Nas surelerinin karşısına ketebe sayfası konulur. Daha sonra sırayla hatim duası, secavend, fihrist ve jenerik sayfaları; mealli eserlerde ise ayrıca önsöz, konu indeksi ve konu fihristi konulabilir.

m) Eserde Kur'an-ı Kerim'in mehabetine uygun düşmeyen, doğru okunmasına katkı sağlamayan ve renk karmaşasına yol açabilecek renklendirmeler yapılmaz.

n) Eserde Kurul tarafından uygun görülen yazı tipi (font) kullanılır.

Matbaa ve yayınevleri tarafından uyulacak esaslar

MADDE 6- (1) Basılı eserlerin basım ve yayımında matbaa ve yayınevleri tarafından aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Saman kâğıdı veya düşük kalite kâğıt kullanılmaz.

b) Düşük kalitede, ağır bileşenler içeren ve kötü kokulu mürekkep kullanılmaz.

c) Kanserojen, alerjen, insan sağlığına zararlı bileşen ve madde içeren mukavva, tutkal, yıldız, cilt bezi ve benzeri materyaller kullanılmaz.

ç) Mühür/onay aşamasına kadar basım işleminin bütün aşamalarını takip etmek üzere matbaada Başkanlıkça belirlenecek kriterlere sahip bir hafız bulundurulur.

d) Eser sayfaları, basım işlemi esnasında baskı operatörü ve görevli hafız tarafından düzenli bir şekilde kontrol edilir; hatalı, çapaklı ve bozuk olan forma ve cüzler imha edilmek üzere ayrılır.

e) Ayetlerin basıldığı kâğıtlar ayakaltına ve uygun olmayan yerlere konulmaz.

f) Hatalı ve bozuk basım yapılan eserler, basım süresince uygun bir yerde toplu olarak muhafaza edilir ve bunların Kur'an adabına uygun bir şekilde geri dönüşümü sağlanır.

g) Basılan eserlerin bulunduğu koliler çift oluklu, taşınabilir ve dayanıklı malzemeden hazırlanarak koli üzerine “Dikkat! Kur’an-ı Kerim” ibaresi, basımı yapan firma bilgileri ve içindeki yayınların adet, boy ve benzeri bilgileri yazılır.

ğ) Formalar arası baskı toleransı % 8’den fazla olamaz.

h) Basım işi bittikten sonra, baskıda kullanılan kalıpların yüzeyi kolektörle temizlenerek tüm yazılar silinir.

ı) Baskı sırasında, basılan sayfalar Image Control sistemi ile taranarak dijital aslı ile karşılaştırılır.

i) Baskı sırasında en az 1500 forma/tabakada bir Image Control sistemi ile kalite kontrol yapılarak raporları saklanır ve gerektiğinde Kurula teslim edilir.

j) Baskı, kırım ve katlama makinesi Türk Standartları Enstitüsü standartlarında, kaliteli, güvenilir ve gerekli donanıma sahip olmalıdır.

k) Cilt aşamasında forma hatalarının olmaması için donanımlı ve optik okuyuculu makine veya makineler kullanılır.

l) Formaların tamamında iplik dikişli tela ve sırt kâğıdı bulunur; iplik dikiş sıklığı basılan yayın ebadına göre ayarlanır.

(2) Kur’an-ı Kerim basımı gerçekleştiren matbaalar, Başkanlık tarafından belirlenecek bir komisyon marifetiyle denetlenebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başvuru, Mühür ve Onay İşlemleri

Başvuru usulü

MADDE 7- (1) Basılı eserlerin mühürlenmesi, dijital eserlerin ise onaylanması için yapılacak başvurular, Başkanlıkça belirlenen matbu formun Kurula teslim edilmesi suretiyle gerçekleştirilir. Başkanlıkça, internet sitesinde ilan edilecek bağlantı üzerinden elektronik ortamda başvuru usulü öngörülebilir. Bu takdirde başvurular, belirtilen bağlantıda yer alan formun doldurulması suretiyle elektronik ortam üzerinden yapılır.

(2) Yapılacak başvurulara, basılı eserlerde her boy eser için ayrı olmak üzere zarfa konulmuş şekilde ikişer adet cüz veya forma; dijital eserlerde ise her eser için ikişer adet ilgili materyalden eklenir. Karekod içeren eserler, karekod içeriği ses ve görüntü dosyalarıyla birlikte başvuru sırasında ibraz edilir.

İnceleme aşamaları

MADDE 8- (1) Usulüne uygun bir başvurudan sonra Kurulun inceleme aşamaları aşağıdaki gibidir:

a) İlk inceleme: Başvuru akabinde Kurulun eserde tespit ettiği hatalar başvuran tarafından tamamen giderilinceye kadar geçen süreci kapsayan incelemedir. Basılı eserlerde ilk incelemenin sonunda esere bir tasdik numarası verilir.

b) Son inceleme: İlk incelemesi tamamlanan ve tasdik numarası verilen basılı eserlerde, eser sayfalarının basılmasından sonra kırıma geçilmeden önce başvuran tarafından Kurula dilekçeyle müracaat edilmesi üzerine yapılacak incelemedir. Dijital eser başvurularında ise ilk incelemenin tamamlanması ve yayımını takiben Kurul tarafından yapılacak incelemedir.

(2) Son incelemede herhangi bir hata tespit edilmesi hâlinde;

a) Basılı eserlerde hatalı kısımlar başvuran tarafından düzeltilerek usulüne uygun basımı,

b) Dijital eserler yayımdan kaldırılarak, düzeltildikten sonra yeniden yayımı, yapılır. Aksi hâlde basılı eserlerde ve dijital eserlerde onay/mühür işlemi yapılmaz.

(3) Meal içeren eserler ile sesli meal içeren karekodlu eserler, Din İşleri Yüksek Kurulunun uygun görüşü alındıktan sonra Kurul tarafından incelemeye alınır.

(4) Mühürlenilen/onaylanan eserden iki adedi, Kurul arşivinde muhafaza edilmek üzere Kurula gönderilir.

(5) Basılı eserlerde baskı ve mühürleme işlemlerinin tamamlanmasının ardından mühür ve kalıbı, mühürleme konusunda yetkilendirilen personel tarafından gecikmeksizin Kurul görevlilerine teslim edilir.

Mühür, onay ve izin

MADDE 9- (1) Kurulun mührü/onayı bulunmayan eserler basılamaz ve yayımlanamaz.

(2) Eserlerin son inceleme aşamalarının tamamlanmasını müteakip;

a) Basılı eserler, usulüne uygun olarak basılan sayfaların kırım işlemi yapılmadan önce Kurul tarafından mühürlenir.

b) Dijital eserler, usulüne uygun olarak yapılan yayımdan sonra Kurul tarafından onaylanır.

(3) Kurul tarafından mühürlenilen/onaylanan eserlere hiçbir ekleme, çıkarma veya bunlarda herhangi bir değiştirme yapılamaz, karekodlar ve içerikleri değiştirilemez. Kurul tarafından incelenmesi tamamlandıktan sonra ekleme, çıkarma veya değiştirme yapıldığı tespit edilen eserler hakkında 11 inci madde hükümlerine göre işlem tesis edilir.

(4) Yurt dışı menşeli olup basımı ülkemizde yapılan eserler için sorumlu kişi veya kuruluşlar Kuruldan izin belgesi alır. Başkanlık, bu eserlerin yurt dışına çıkışı sırasında Kurul tarafından verilen iznin denetlenmesini, ilgili kurumlardan talep edebilir. İzin belgesi bulunmayan eserler hakkında 11 inci madde hükümlerine göre işlem tesis edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bandrol müracaatı

MADDE 10- (1) Esere ilişkin bandrol müracaatı yapılmadan önce Kuruldan mühür/onay/izin belgesi alınması zorunludur.

Usule aykırı basım ve yayım

MADDE 11- (1) Mühürsüz/onaysız basıldığı veya yayımlandığı tespit edilen mushaflar, cüzler hâlindeki mushaflar ve mealli mushaflar ile sesli, görüntülü ve elektronik ortamda hazırlanan mealli/mealsiz Kur'an-ı Kerim yayımlarının; basım ve yayımının durdurulması, dağıtılmış olanların toplatılması ve imha edilmesi ile bu kapsamdaki yayımın internet ortamında yapılması hâlinde buna ilişkin erişimin engellenmesi hususlarında 633 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Diyanet İşleri Başkanı yürütür.